

Plan för trygghetsskapande arbete

Västerhaninge Norra förskolor

Park Öst, Nytorps förskola, Åby förskola och
Vargbergets förskola

Läsåret 21/22

1	Inledning	2
1.1	Planens giltighetstid.....	2
1.2	Definitioner	2
1.2.1	Aktiva åtgärder.....	2
1.2.2	Diskriminering.....	2
1.2.3	Trakasserier	2
1.2.4	Sexuella trakasserier.....	3
1.2.5	Kränkande behandling	3
2	Arbetet under föregående läsår	4
3	Undersökning av risker och hinder	6
4	Analys av orsaker till risker och hinder.....	6
5	Åtgärder	7
6	Planerad uppföljning och utvärdering.....	8
7	Riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.....	8
8	Samverkan med elever och anställda.....	11

1 Inledning

Av skollagen framgår att Haninge kommun i egenskap av huvudman för Västerhaninge Norra förskolor ansvarar för att det i förskolans verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och för att en plan mot kränkande behandling upprättas varje år.

Enligt diskrimineringslagen ansvarar Haninge kommun vidare för att ett arbete med aktiva åtgärder bedrivs i förskolornas verksamhet för att förebygga diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrunderna. Arbetet med de aktiva åtgärderna ska dokumenteras varje år. Inom Västerhaninge Norra förskolor har vi valt att upprätta ett gemensamt dokument för arbetet mot kränkande behandling och arbetet med de aktiva åtgärderna, "Västerhaninge Norra förskolors plan för trygghetsskapande arbete".

1.1 Planens giltighetstid

Västerhaninge Norra förskolors plan för trygghetsskapande arbete gäller från och med den 15/9-21 till och med den 15/9-22

1.2 Definitioner

1.2.1 Aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom bland annat en förskola motverka diskriminering samt att på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

1.2.2 Diskriminering

Diskriminering innebär att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

1.2.3 Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester

eller utfrysning. Exempel på trakasserier kan vara ett barn som hånar ett annat barn för att hon bär huvudduk.

1.2.4 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

1.2.5 Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering och ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna, kränker en elevs värdighet.

Kränkande behandling kan vara av olika karaktär. Fysisk kränkande behandling kan t.ex. bestå av sparkar, slag och knuffningar mot ett barn. Verbal kränkande behandling kan bestå av hot och nedsättande kommentarer riktade till ett barn. Kränkande behandling kan även ske i form av att frysa ut och ge elaka blickar till ett barn.

1.2.6 ICDP

Ett program för vägledande samspel i förskolan.

1.2.7 Trygghetsvandringar

Sker enligt Pedagogiska Året varje termin. Pedagogerna följer ett frågeformulär som de äldre barnen svarar på. Med de yngsta barnen använder pedagogerna frågorna som ett verktyg för observation.

1.2.8 Förskoleråd

Ett möte där vårdnadshavare, pedagoger och förskolans ledningen möts och diskuterar olika frågor. Ger möjlighet till vårdnadshavarnas inflytande.

1.2.9 Barnintervjuer

Barnen intervjuas fortlöpande både enskilt och i grupp bland annat kring trivsel och trygghet på förskolan.

1.2.10 Barnråd

Alla förskolor skapar forum för barns delaktighet och inflytande.

1.2.11 Okodat material

Material utan speciell förväntan på användningsområde, materialet kan användas på flera olika sätt.

1.2.12 Miljön: Den tredje pedagogen

Inkluderande, inspirerande och tillgängliga miljöer som lockar barn att utforska utifrån olika intressen och behov.

2 Arbetet under föregående läsår

Detta avsnitt avser föregående läsårs förebyggande arbete mot kränkande behandling och diskriminering samt främjande arbete för lika rättigheter och möjligheter. I avsnittet ska det redogöras för vilka åtgärder som har planerats i föregående plan och hur och när dessa har genomförts samt på vilket sätt samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda har ägt rum i detta arbete.

Beskriv även när och på vilket sätt föregående läsårs förebyggande arbete mot kränkande behandling och diskriminering samt främjande arbete för lika rättigheter och möjligheter har följts upp och utvärderats. Uppföljningen och utvärderingen ska omfatta arbetet med undersökningen, analysen och varje enskild åtgärd.

Under föregående läsår var vårt mål att ingen skulle utsättas för någon slags diskriminering eller trakasserier samt kränkningar inte skall förekomma på våra förskolor varken mellan vuxna och barn eller mellan barn och barn. Alla medarbetare är skyldiga att anmäla varje kränkande behandling till Rektor som i sin tur skulle vidarebefordra anmälan till förskolans huvudman. All anmälan sker i systemet DF Respons. Där anmälan, utredning, åtgärdsplan och uppföljning skall användas vid varje händelse där ett barn eller en vuxen känner sig kränkt.

Ett mål har också varit att utveckla och fördjupa det förebyggande arbetet mot kränkningar och diskriminering.

Aktiva insatser i förebyggande arbete:

- Vi gör oss uppmärksamma på hur vi bemöter barn och vuxna utifrån kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder
- ICDP som insats för att skapa goda relationer. Vikten av ett gott samspel.
- Vi observerar barns och vuxnas taltid, barns inflytande, placering, ögonkontakt, ordval, tonfall, ansiktsuttryck och fysisk närhet.
- Vi är måna om barns integritet, barns rätt till ett nej, barns rätt till egna gränser. Vi bemöter barnen på ett professionellt sätt.
- Vi lyfter goda exempel då barnen varit hjälpsamma mot varandra.
- Systematiska uppföljningar i årsdokumentationen, samt diskussioner i olika forum, t.ex. APT, studiedagar mm.

- Arbetet fortgår med att skapa utforskande miljöer, där barnen görs delaktiga i miljöns uppbyggnad. Tydlig introduktion.
- Vi använder oss av litteratur, bilder och filmer kring vänskap och känslor.
- Trygghetsvandring
- Öka deltagandet i förskoleråd och Barnråd
- Dagliga samtal med vårdnadshavare
- Vid utvecklingssamtal
- Föräldramöten
- Information om att Trygghetsplanen är ett av våra styrdokument vid inskolning av nya barn.

Uppföljning av föregående årsarbete, insamlat material från alla fyra förskolor

- Med de yngsta barnen är pedagogernas bemötande mot alla unika barn en förebild för hur man bemöter varandra.
- Pedagoger lyssnar på barnets signaler och respekterar barnets integritet. Hjälper barnen förstå sina egna känslor och hur man uttrycker dem. De lite äldre barnen skapar förståelse genom reflektioner kring hur man är mot varandra tillsammans med pedagoger.
- Närvarande pedagoger som medlar vid konfliktsituationer och hjälper leken vidare genom ett lågaffektivt bemötande.
- Vi lyfter goda exempel då barnen är hjälpsamma mot varandra.
- Förebyggande arbete genom olika teman om hur man är en bra kompis och får förståelse för egna känslor. Exempel från verksamheten är genom barnlitteratur, sång, känslkort, drama om situationer med hjälp av rekvisita, genomtänkt arbete kring demokrati ex rösta på aktivitet/böcker, gemensamma trivselregler och Barnkonventionens artiklar belyses tillsammans med barnen.
- Vi uppmanar barnen att våga berätta för oss vuxna om någon kränker eller behandlar dem illa.
- En verksamhet där dagliga samtal, observation av barngruppen och det enskilda barnet hålls levande.
- Det sker också genom dokumentation, intervjuer och trygghetsvandring vilket leder till diskussioner och en föränderlig verksamhet.
- På APT och studiedagar samt andra forum har vi fördjupat oss kring vårt värdegrundsarbete
- Dagliga samtal med vårdnadshavare vid lämning/hämtning om hur pedagoger och barnet har hanterat ev. uppkomna situationer. Vid behov görs en gemensam handlingsplan.

Vårdnadshavare får information vid inskolning om Västerhaninge Norra förskolors Trygghetsplan. Pedagogerna beskriver det förebyggande arbetet och sitt värdegrundsarbete i verksamhetsbrev och loggar. Det är också en del av innehållet

på föräldramöten och i dokumentationen på Unikum inför utvecklingssamtal. Trygghetsplanen finns att läsa i pappersform i avdelningarnas hallar och på förskolornas hemsida.

Vårdnadshavare utvärderar en gång/år i skolplansenkäten. Resultaten från enkäten tillsammans med reflektioner från bland annat förskoleråd skapar en grund till fortsatt arbete med värdegrundsfrågor.

3 Undersökning av risker och hinder

Redogör för förskolans undersökning av om det finns risker för kränkande behandling, diskriminering eller repressalier, eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i förskolan. Tänk på att även se över rutiner, riktlinjer, policys etc. på förskolan. Beskriv inledningsvis hur undersökningen har genomförts och sedan vilka eventuella risker och hinder som har upptäckts.

Undersökningar av risker och hinder görs kontinuerligt i olika forum, i samtal mellan pedagoger och vårdnadshavare samt mellan ledning och pedagoger. Skolplansenkäten är även ett verktyg för ett årligt undersökande. Handlingsplaner och rutiner för vår verksamhetsstruktur följs upp och revideras vid behov.

En risk kan vara att pedagoger glömmer de tysta barnen, de barnen som inte är lika synliga.

En risk är att pedagoger inte agerar vid händelser.

Pedagoger som inte är närvarande och inte uppmärksammar barnen. Alla pedagoger är ansvariga för alla barn, oavsett avdelning.

Utemiljön- Obevakade platser på våra gårdar, där barnen inte är under uppsikt och då är risken större att det uppstår situationer.

En risk för otrygga händelser kan ske vid obevakade toalettbesök.

En risk kan vara att vårdnadshavare får information på ett sätt som ska skapa otrygghet.

4 Analys av orsaker till risker och hinder

Redogör för förskolans analys av orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts. Det handlar om att reflektera, analysera och dra slutsatser om vad det är som gör att det ser ut som det gör.

- När barn känner sig otrygga i situationer i förskolan är vi skyldiga att omgående och så snart som möjligt åtgärda och göra förbättringar i förhållningssätt, miljö och organisation.

- Vi ser att det finns ett behov av bra rutiner kring toaletter för att förebygga otrygga händelser.
- Förskolornas stora gårdar är zoner där pedagoger behöver vara extra uppmärksamma och närvarande.
- Vi vill arbeta för att skapa en gemensam samsyn på hur vi ska bemöta barnen i olika situationer.
- Under läsåret har vi genomfört trygghetsvandringar, Barnråd, reflektioner, intervjuer och observationer. Dessa fortgår löpande under verksamhetsåret.
- Genom föräldraråd, Haninge Kommuns skolenkät, samt i den dagliga kontakten med vårdnadshavare har vi fått viktig information att arbeta vidare med.
- Vi organiserar vår verksamhet på ett sådant sätt så att alla barnen blir sedda och hörda.
- Det finns handlingsplaner som ska följas om diskriminering och kränkande behandling inträffar.
- Vi behöver öva på att kommunicera med vårdnadshavarna kring svåra situationer

5 Åtgärder

I detta avsnitt ska det finnas en beskrivning av de förebyggande åtgärder som behöver vidtas beträffande arbetet mot kränkande behandling och mot diskriminering samt för att främja lika rättigheter och möjligheter i skolan. Åtgärderna ska vara kopplade till de risker som identifierats i undersökningen. Det ska även finnas en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som förskolan planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året. Åtgärderna ska tidsbestämmas och genomföras så snart möjligt.

- Vi gör oss uppmärksamma på hur vi bemöter barn och vuxna utifrån kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Vi använder oss av olika observationsmetoder för att uppmärksamma hur vi vuxna uttrycker och förhåller oss gentemot barnen. Kontinuerligt i olika forum exempelvis i veckoreflektionen.
- Kontinuerligt informera vårdnadshavare om trygghetsplanen och lyfta våra förebyggande insatser i verksamhetsbrev och i möte med vårdnadshavare.
- Organisera för att arbeta i små grupper.
- Vi fortsätter att arbeta kring barns integritetszoner t.ex. "stopp min kropp".
- Vi använder oss av litteratur och bilder kring vänskap och känslor.
- Tydlig struktur för hur arbetet på våra gårdar ska utföras så att oönskade platser inte uppstår.
- Organisera för närvarande pedagoger i vår verksamhet.
- Anmäla alla händelser där kränkande behandling eller diskriminering förekommit i DF Respons.

- Systematisk uppföljning i Årsdokumentationen.
- Barnen görs delaktiga i miljöns uppbyggnad och nytt material introduceras.
- Organisera för tillgängliga, inkluderande och trygga miljöer både inomhus och utomhus.
- Främja barns syn och delaktighet kring allas lika värde, olikheter och möjligheter.
- Öka deltagandet i våra förskoleråd.
- ICDP – Fortsätta vårt arbete kring Vägledande samspel.
- Vi fortsätter genomföra Trygghetsvandringar och Barnråd enligt det pedagogiska året.
- Vi använder observationsunderlaget "Observationer som leder till trygghet" vid behov.
- Pedagoger ska agera i situationer som uppstår och meddela biträdande rektor/rektor om händelsen.
- Vi övar oss att samtala om svåra situationer i olika forum
- Vi fortsätter att samtala och arbeta normkritiskt och normkreativt

6 Planerad uppföljning och utvärdering

Redogör för när och på vilket sätt förskolans förebyggande arbete mot kränkande behandling och diskriminering samt främjande arbete för lika rättigheter och möjligheter ska följas upp och utvärderas. Uppföljningen och utvärderingen ska omfatta arbetet med undersökningen, analysen och åtgärderna.

- Personalen utvärderar kontinuerligt i årsdokumentationen och även under en studiedag –22.
- Strategigruppen sammanställer avdelningarnas utvärderingar i juni –22 och reviderar planen
- Vi tar hjälp av vårdnadshavare vid förskoleråd under VT-22.
- Vi analyserar skolplansenkätens resultat för att ta tillvara på vårdnadshavares synpunkter och så även från förskoleråd
- Analys och utvärdering av alla förebyggande och främjande insatser pågår fortlöpande i olika forum

7 Riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Förskolan ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. I detta avsnitt ska en redogörelse göras för skolans aktuella riktlinjer och rutiner.

Det ska även finnas en beskrivning av för när och på vilket sätt föregående läsårs riktlinjer och rutiner har följts upp och utvärderats samt för hur och när de aktuella riktlinjerna och rutinerna ska följas upp och utvärderas.

Rutiner för att förebygga och tidigt förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

- Värdegrundsdiskussioner och övningar i personalgruppen vid APT, Studiedagar och andra forum.
- Närvarande pedagoger i barnens lek och aktiviteter.
- Personal ska alltid ha god uppsikt över platser där barn befinner sig, både inom- och utomhus. Varje förskola upprättar en plan för hur hela gården ska vara under uppsikt.
- Dagliga samtal med varje barn.
- Daglig kontakt med vårdnadshavare
- Använda våra observationsverktyg.
- Implementera Barnkonventionens artiklar (2, 3, 6, 12) i verksamheten och i Årsdokumentationen.
- Gruppstärkande lekar.
- Trygghetsvandring/Barnintervjuer.
- Respekt för barnens integritet
- Arbeta med materialet "Stopp min kropp"
- Kontinuerliga samtal med barn och vuxna om allas lika värde

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Alla medarbetare är skyldiga att till rektor alternativt biträdande rektor anmäla varje händelse där ett barn blir utsatt för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Rektor eller biträdande rektor i samråd med pedagog dokumenterar och skickar anmälan vidare till förskolans huvudman via DF Respons. DF respons innehåller utredning, åtgärdsplan och uppföljning som skall användas vid varje händelse där ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad och kränkt.

- Stöd till det utsatta barnet.
- Lyssna aktivt och empatiskt på båda parter.
- Ta reda på vad som har hänt utan att peka ut någon av parterna.
- Undvik motbeskyllningar och att ifrågasätta barnets unika upplevelse.
- Kommunicera händelsen med respektive vårdnadshavare.
- Anmäl alltid till rektor eller biträdande rektor. Rektor utreder och anmäler till huvudman.
- Kontakta rektor eller biträdande rektor om anmälan till socialtjänsten är aktuell.
- Även vårdnadshavare kan anmäla händelser i DF Respons.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Alla medarbetare är skyldiga att till rektor eller biträdande rektor anmäla varje händelse där ett barn blir utsatt för diskriminering, trakasserier och kränkande

behandling. Rektor eller biträdande rektor dokumenterar och skickar anmälan vidare till förskolans huvudman via DF respons.

- Var rak genom att omgående reagera och stoppa det som pågår om någon vuxen beter sig kränkande mot ett barn.
- Ha snarast möjligt ett samtal i enrum med den vuxne och tala om vad du reagerade emot.
- För aldrig känsliga diskussioner mellan vuxna då barnen är närvarande.
- Anmäl alltid till rektor eller biträdande rektor. Rektor eller biträdande rektor ansvarar för anmälan till huvudman.
- Kontakta rektor eller biträdande rektor om anmälan till socialtjänsten är aktuell.
- Även vårdnadshavare kan anmäla händelser i DF Respons.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker löpande av rektor och eller biträdande rektor i samråd med berört arbetslag samt årligen vid en utvärdering av åtgärder och resultat.

Rutiner för dokumentation

Huvudmannen använder sig av systemet DF respons för utredning, åtgärdsplan och uppföljning som skall användas vid varje händelse där ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad och kränkt. Berörd avdelningspersonal tillsammans med rektor dokumenterar och daterar alla åtgärder skyndsamt i samband med diskrimineringar, trakasserier och kränkningar. Handlingar förvaras oåtkomliga för obehöriga i låsbart skåp i förskolan.

Ansvarsförhållande

Personal ansvarar för:

- Att omgående reagera och stoppa det som pågår när hen hör/ser att ett barn bli utsatt för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Att snarast möjligt ta kontakt med berörda barns vårdnadshavare och informera dem om vad som har hänt.
- Att alltid och snarast möjligt anmäla det som skett till rektor.

Rektor eller biträdande rektor ansvarar för:

- Vilka åtgärder som ska vidtas och vilka resurser som ska tillsättas.

- Att ha kontakt med vårdnadshavare och tillsammans med personal skriva en handlingsplan.
- Att dokumentera, utreda och följa upp.
- Att anmälan går vidare till huvudman.

Utvärdering

- Personalen utvärderar kontinuerligt i årsdokumentationen och även under en studiedag –22.
- Strategigruppen sammanställer avdelningarnas utvärderingar i juni –22 och reviderar planen
- Vi tar hjälp av vårdnadshavare vid förskoleråd under VT-22.
- Vi analyserar skolplansenkätens resultat för att ta tillvara på vårdnadshavares synpunkter och så även från förskoleråd
- Analys och utvärdering av alla förebyggande och främjande insatser pågår fortlöpande i olika forum

8 Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda

Redogör för på vilket sätt samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda har ägt rum för innevarande års trygghetsskapande arbete. Samverkan omfattar hela det trygghetsskapande arbetet med undersökning, analys och planerade åtgärder. Det är inte nödvändigt att varje anställd och barn ska delta i arbetet utan samverkan kan ske med representanter för olika grupper.

Barnens delaktighet

Vi lägger stor vikt vid att alla barn är delaktiga i vårt värdegrundsarbete. Vi diskuterar värdegrund och likabehandling med barnen kontinuerligt i vår verksamhet. Genom att hela tiden vara närvarande och lyhörd som pedagog på förskolan får vi kunskaper om barnens olika behov och intressen. Särskilt viktigt att tänka på då det gäller att som pedagog vara lyhörd för de allra yngsta barnens signaler och känslor. Visa respekt för barnets integritet.

Genom trygghetsvandringar, barnintervjuer, Barnråd, reflektioner och observationer hjälper barnen oss pedagoger att se förskolans miljö, såväl den fysiska som den psykosociala ur ett barns perspektiv.

Vi använder oss av barnlitteratur och dramatiseringar till att reflektera med barnen över olika dilemman kring hur man får och inte får behandla varandra.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna informeras om planen av förskolan i olika forum. Det kan vara tex i informationsmötet för nya vårdnadshavare, i Unikum, under föräldramöten eller under barnets inskolning. De involveras i processen vid vardagliga samtal, förskoleråd och andra möten/samråd och genom den årliga skolenkäten.

Samtal med vårdnadshavare om någon kränkning eller diskriminering har förekommit och hur vi pedagoger tillsammans med barnen har hanterat situationen. Då/om det uppstått kränkning eller diskriminering så bokar vi in möte där vi gör en gemensam handlingsplan.

Personalens delaktighet

Varje avdelning gör fortlöpande observationer och för samtal tillsammans på veckoreflektionerna i arbetslaget. Vi planerar för de åtgärder som behöver göras ur barnets perspektiv, fördelar ansvar och upprättar en tidsplan när en eventuell åtgärd ska vara klar.

Strategigrupp inhämtar information, sammanställer och planerar för kommande arbete kring planen/värdegrundsarbetet under läsåret.

Vårt mål är att alla pedagoger i enheten ska utbildat sig inom ICDP (vägledande samspel). En gemensam grund i vårt värdegrundsarbete.

Vid planering av undervisningstillfällen och lärmiljöer tänker vi förebyggande kring trygghet för enskilda barn och barngrupp.

Tar upp ämnet på APT och studiedagar samt andra forum så som PUG och Barnskötarforum och dialogreflektioner tillsammans med rektor/bitr. rektor